

Izjava ob 4. jutraj.
Stano celoletno . . . 180 K
mesечно 15
za zasod. ozemlje 300
za inozemstvo . . . 40
Oglas za vsak mm višine
stolpca (68 mm) . . 2 K
mal. oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 102
Telefon št. 72.
Upravištvo:
Sodna ulica št. 6
Telefon št. 26.
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 7. januarja.

Ni ga hvaležnejšega in lažjega posla v Jugoslaviji nego biti političen kritik. Recí vsakemu državniku, da je osel, vsakemu politiku, da je afarista, strankam, ki sodelujejo pri vodstvu države, da so korupcijske organizacije, imenuj vsak ukrep vlade bedarijo, vsak korak, ki ga stori država, sramoto, vsak davek rop, trdi, da je ni države na svetu, ki bi bila bolj nazadnjaška, bolj slabotna, nego je Jugoslavija, postavi se na nadstrankarsko stališče in povej, da je edino pametno, da se vsi tega držijo — pa si patrijot in modrijan in povrh ti porečejo vsi, ki so ravno taki modrijani (in teh je zelo, zelo mnogo), da imaš prav in da je to resnično in prav kar si povedal. Resnično pa je tudi: ko bi bili v naši državi merodajni ti modrijani, bi bil Jugoslavijo že davno — vrag vzel.

Dostikrat smo to že z več ali manj odločno besedo povedali. Danes nas je nagnal članek ljubljanske „Jugoslavije“, da ponovno razpravljamo o tem vprašanju. Članek je klasičen primer tiste nadstrankarske metode, ki konsekvntno ubija v našem človeku veselje in čut dolžnosti za izvrševanje državljanjskih pravic in zapiranje v — samo državo. „Saj je res vse za nič“, to je logični zaključek takih člankov za bralca. In sklep: „Naj vse skupaj vrag vzame!“ Na tem primeru pa hočemo pokazati, kako puhla in prazna je v največ slučajih tista kritika, ki se nam vsak dan servira.

„Jugoslavija“ je danes priobčila razpravo „O naši gospodarski bilanci v preteklem letu“, katerega trditve so deloma popolnoma neresnične, deloma pa sofisticirano zveržene. Iz izvajanj pa odsevajo nepojmljivi nazori o gospodarski politiki, ki so — to bodi mimogrede povedano — deloma prožeti velekapitalističnega duha.

Članek predbaciva finančnemu ministru pokojnemu Stojanoviču: „Prehitro zboljšanje valute ima za posledico, da prodajalci izvoznih predmetov dobijo toliko manj za iste, za kolikor se je domača valuta zboljšala.“ Dosedaj smo mislili, da je največja umetnost našega finančnega ministra in sploh našega gospodarstva, na kakšen način bomo zboljšali našo valuto in vrgli kurze tujih valut. Kmalu potem, ko je prevzel pokojni Stojanovič finančno ministrstvo, se mu je posrečilo, da je vrgel meseca junija p. l. tujo valuto na vsej črti, to je, da je dvignil vrednost našega denarja. Vsi smo bili vzradoščeni, ker je bil to začetek izboljšanja naših gospodarskih prilik, „Jugoslavija“ pa žaluje, da so izvoznikarji preveč izgubili. Zdi se nam potrebno, da se nekoliko objasnimo postopanje finančnega ministra. Finančni minister je takrat, to je bilo meseca junija p. l., vrgel naenkrat večjo svoto tuje valute na trg in s tem dvignil vrednost našega papirja. Minister je moral to storiti, ako je hotel zrušiti kurze tuje valute ker se je pokazalo, da s prodajanjem tujih valut v manjših svotah ni mogoče dvigniti vrednost našega denarja. Fin. min. je s sredstvi, ki jih je imel na razpolago, držal prilično dva meseca vrednost našega denarja na visoki stopnji. Ker je pa bil kasneje uvoz prevelik in izvoz premajhen, je polagoma padala naša valuta. Da bi temu padanju napravil konec, je Stojanovič skušal zmanjšati uvoz na ta način, da je zahteval pri uvozu luksuznega blaga deset odstotkov od fakturne vrednosti. A glejte, tudi to „Jugoslavija“ ni prav in smatra, da tako ravnanje finančnega ministra „pomeni naravnost uničevanje naših mladih razvijajočih se industrij.“ Ali naj naša država podpira uvoz čipk, svilnatih kril, draguljev, dragocenih kožuševin itd.? Ali ni v intere-

Direktna pogajanja med rudarji in trboveljsko družbo

Ljubljana, 7. jan. Zvečer je bil izdan sledeči komuniké: Danes so se dopoldne in popoldne vršila v reprezentanci „Trboveljske premogokopne družbe“ direktna pogajanja med rudarji in družbo. V treh važnih točkah je prišlo do popolnega sporazuma; v drugih pa utegne odločitev pasti v teku jutrišnjega dne. Danes je prispel v Ljubljano poseben delegat ministrstva za socialno politiko z instrukcijami glede nadaljnjega postopanja. Delegat je bil sprejet zvečer pri vodji deželne vlade dr. Pitamicu.

Ljubljana, 7. januarja. (Izv.) S privatne strani smo izvedeli o položaju še sledeče: Pogajanja, ki so se danes vršila v Ljubljani med „Trboveljsko družbo“ in rudarji, so bila zelo trdovratna. Delavstvo je vztrajalo na svojih zahtevah. Navzlic temu je došlo v nekaterih točkah do sporazuma. Trboveljska družba je pristala na to, da naj bi znašale temeljne mezde na delavci dan za kopače 66-43 K (dosedaj 45-64 K), za učence - kopače 60-83 K (dosedaj 40-33 K) in za vozače 55-23 K (dosedaj 35-82 K). K tem temeljnim plačam naj bi dobival vsak delavec na dan še 15-20 K doklade (dosedaj 9-70). Povišek vseh prejemkov kopačev bi na ta način znašal 45 odstotkov, učencev 50 odstotkov, vozačev pa 57-50%. Ker je kopačev in učencev - kopačev 3019, bi znašal ta povešek nad 19 milijonov kron. Vozačev je 5527 in povešek na njihovih

prejemkih bi znašal nad 35 milijonov kron. Pri nadaljnjih kategorijah delavstva ni še prišlo do sporazuma, ker je delavstvo zahtevalo za ženske na delavni dan 51-11 K, za mladoljetne pa 48-31 K, kateri dve kategoriji sta dosedaj dobivali v Trbovljah 29-71 K, družba pa ni hotela pristati na zahteve delavstva. Po zahtevi delavstva bi ti dve kategoriji dobili 68% poviška. Ker jih je 1454, bi znašal povešek zanje okoli 9½ milijona kron. Skupen povešek prejemkov teh kategorij delavcev bi torej znašal okroglo 64 milijonov kron. K temu treba prističi še 26 milijonov za višje prejemke rodbinskih članov ter okoli 7 milijonov za poviške, ki jih zahteva delavstvo za profesionaliste. Ako bi se torej hotelo trboveljsko delavstvo popolnoma izenačiti glede gnotnega položaja z velenjskimi rudarji, bi bilo treba na sedanje izdatke za plače in druga izplačila delavstvu, ki znašajo 225 K, doplačati še 97 milijonov kron. Ta vsota se da pokriti le z velikanskim poviškom cen premoga, ki bi znašalo povprečno nad 800 kron pri posameznih vrstah premoga pa celo nad 1000 kron za en vagon. Pri tem bi se pa moralo še na družbo preveliti 25-30 milijonov, katero vsoto bi morala kriti iz lastnega. Ker je stala deželna vlada od prvega početka pogajanj na stališču, da se cene premoga ne smejo povišati, treba še, da Trboveljska in delavstvo predlagajo, od kod naj se vzame tako visoko število milijonov, da bo povešek delavskih prejemkov pokrit.

D'Annunzio ostane na Reki

Milan, 7. jan. (Izv.) Kakor kažejo vsa znamenja, d'Annunzio še vedno ne misli zapustiti Reke. Obnaša se, kakor bi bil še vedno poveljnik reških čet. Še včeraj je imel velik oficirski apel na vse na Reki navzoče oficirje in jim je naznanil pravila za ustanovitev narodnega združenja legijonarjev. Naznanil jim je tudi, da prične izhajati časopis, ki bo zastopal interese legijonarjev. Končno je izjavil, da namerava ostati na Reki še par tednov, da spiše zgodovino zadnjih bojnih dni. Dosedaj je odpotovalo iz Reke 3000 legijonarjev, 2000 pa jih je še ostalo v mestu. Včeraj je neka italijanska torpedovka ustavila dva parniki Ungaro-Croate, ki sta hotela prodrati blokado in zapluti v reško pristanišče. Na krovu so se nahajali tudi z otoka Krka prihajajoči legijonarji s svojimi oficirji.

Zagreb, 7. jan. „Večer“ poroča iz Beograda, da bodo naše čete v nekaj dneh zasedle Sušak. Sodijo, da se zasedba Sušaka izvrši še pred 15. t. m. Cirkvenica, 7. jan. V Dobrinju na otoku Krku so skušali ardití ropati. Prebivalstvo pa se je na vsem otoku organiziralo in oborožilo ter pregnalo ardité, ki so se zbrali v me-

stecu Krku pod varstvom kraljevih karabinerjev. Po vsem otoku Krku so se osnovala narodne straže. Posod vlada sedaj največji mir in red. — Enako se je zgodilo tudi na otoku Rabu, kjer so se ardití umaknili v mestece Rab in kjer čakajo sedaj ugodnejših časov.

Bakar, 7. januarja. Položaj na Reki in Sušaku je neizpremenjen. Izpraznjeni Reke se nadaljuje stopnjevanje. Blokada se nadaljuje z vso strogostjo. Sinoči je 75. pešpolk regularne italijanske vojske odpotoval iz Reke in Sušaka.

Bakar, 7. januarja. Pred par dnevi so se v Dobrinju spopadli naši ljudje z ardití. Oboji so rabili orožje, pri čemer so bili trije ardití ubiti.

Kraljevica, 7. januarja. Predvčeršnjim sta se pred otoki pojavili dve italijanski torpedovki, ki sta trčile ure stali pred solninami in nato odpluli.

Ljubljana, 7. jan. LDU javlja danes po tržaškem Piccolu od 6. t. m., da so jugoslovanske čete zasedle otok Krk in da je Italija vsled tega izvršila demaršo pri jugoslovanski vladi. Kakor pa se uradno iz Rima poroča, so vse vesti o zasedbi Raba (kar je poročala „Tribuna“) in Krka izmišljene in seveda tudi vest o italijanski demarši v Jugoslaviji.

resu vsake države, da kolikor mogoče omeji uvoz takih luksuznih predmetov, odnosno, da zahteva od tistih, ki hočejo uvažati, to je od bogatašev, da plačajo velike uvozne takse?

Tudi tarfina politika železnice je bila po mnenju „Jugoslavije“ nesrečna in zato, ker se je prekomerno zvišanje prevoznih tarifov izvršilo deloma radi tega, „ker so hoteli z rednimi dohodki železnice pokrivati take stroške, ki imajo značaj investicij“. Kolikor je nam znano, so naše železnice od prevrata sem popravljale le to, kar se je sproti pokvarilo in niso zgradile nobene nove proge in nobenih novih zgradb, nego vsi dohodki se porabijo za tekoče stroške, in država mora vrh tega še prispevati.

„Jugoslavija“ govori o davkih, o katerih nam dosedaj ni nič znano. Nikdar se nismo slišali, da bi bil električni tok obdačen. Tudi račun „Jugoslavije“ glede trošarine in carine ni točen. „Jugoslavija“ pravi: „K trošarini na svetilke pride pa še visoka carina, ki je tako visoka, da stanejo

n. pr. svetilke z 32 svečami 120 kron, dočim so stale pred letom 30 do 40 kron.“ V resnici pa znaša za svetilko od 32 sveč trošarina 20 kron in carina 2 K, torej skupno 22 kron, in ne 80 K, kakor bi bilo sklepati iz članka.

Gospodarski pamflet končuje s patetičnim vzklikom, da je pričakovati boljših uspehov le tedaj, kadar se bodo delili ministrski portfelji po zmožnosti in ne po strankarski pripadnosti. K temu bi pripomnili, da smo radovedni, kakšne bi bile naše finance, ako bi postavila „Jugoslavija“ svoje strokovnjake na krmilo naše države.

Kritika je zdrava in kritika mora biti, da se odpravi vse, kar je slabega, ampak kdor kritizira, mora poznati predvsem stvarino in nekaj boljšega predlagati, nego je obstoječe. Dokler se bo pa pri nas kritiziralo tako, kakor se je to zgodilo v gori omenjenem članku in v neštetih drugih, ki se vsak dan servirajo naši javnosti, in dokler bo javnost prenašala take vrste kritiko, se ne bomo izrekli iz dekadence, v katero pada naše politično življenje.

Avstro-jugoslov. pogajanja

Beograd, 7. jan. (Izv.) Ta mesec se bodo vršila pogajanja med našo državo in avstrijsko republiko zaradi razveljavljenja sekvestrov in oprostitve naših depotov v Avstriji. Avstrijska vlada je predložila načrt tozadnevne pogodbe, s katero naj se Jugoslavija obveže, da takoj razveljavi sekvestre in avstrijska imetja vrne v stanju od 3. nov. 1913., ona pa da oprostí vse depote in imetja. Dolgovi na podlagi vrednostnih papirjev se naj med sabo tako urede, da

vsí dolžniki plačajo v svoji (!) valuti. V političnih krogih se enodušno odklanja ta baza. Zahteva se, da se razpravlja na pogajanjih tudi še vprašanje preselitve podjetij s sedežem v Avstriji, ki pa imajo svoje obrate v Jugoslaviji. Interesenti so staličili tudi zahteva, da se ob enem z vprašanjem plačila dolgov bivšega avstrijskega erarja, za koje odgovarja v zmislu saintgermainskega miru republika Avstrija.

Ententa razpravlja o povratku Karla.

Rim, 7. jan. (Izv.) Konferenca ministrskih predsednikov v Parizu bo trajala tri do štiri dni. Domneva se, da se bo na konferenci načelo tudi vprašanje povratka bivšega cesarja Karla. Madžarski rojalisti so namreč prepričani, da jih bo ententa po povratku kralja Konstantina na Grško v slučaju, da cesar Karel prizna trianonski mir podpirala. Francija baje že poizveduje o mnenju ostalih vladi o tem vprašanju. Anglija sicer ni odgovorila odbijajoče, vendar pa bi imela raje, da zasede madžarski prestol kak Madžar.

Milan, 7. jan. (Izv.) „Corriere della sera“ nastopa v današnjem uvodnem članku skrajno ostro proti politiki Habsburžanov, ki bi radi zopet obnovili staro Avstro-ogrsko monarhijo. List naglašja, da bi vrnitev cesarja Karla pomenila za Češkoslovaško casus belli in izražja trdno prepričanje, da se bodo vse habsburške mahinacije izjalovile, ako se Italija v tem vprašanju postavi krepko na stališče male entente.

Stambolijski o Bolgariji in Jugoslaviji.

Praga, 7. jan. (Izv.) Včeraj je prispel iz Varšave bolgarski ministrski predsednik Stambolijski. Popoldne je posetil zunanjega ministra Beneša na kar se je zvečer čez Košice odpeljal v Bukarešto. Pred odhodom je sprejel urednika „Venkova“ katerega je izjavil: Na Poljskem sem imel 22 govorov in splošno sporazuma med Poljsko in Češko. Prepričan sem se, da je glavna zapreka med obema državama nesporazumljenje glede nekaterih točk, ki bi se dalo brez težav odstraniti potom medsebojnih ožjih stikov. Ravnotako si Bolgarija želi odkritosrčne poravnave z Jugoslavijo. Tu bi mogla najbolje posredovati češkoslovaška država in njen predsednik Masaryk, ki ga povsodi spoštujemo in cenimo. Bolgarija bi se rada podvrgla razsodišču, sestavljenemu iz zastopnikov slovanskih narodov, ki bi sodilo o spornih zadevah med Bolgarijo in Srbijo. Bolgarija bi se pokoravala izreku in pogojem tega sodišča. K tem izjavam bolgarskega ministrskega predsednika je treba pripomniti, da predstavljajo tako glede češkopolskih odnošajev, kakor glede posredovanja predsednika Masaryka, povsem osebne nazore gospoda Stambolijskega.

Rim, 7. jan. Po poročilih iz Prage odpotuje Beneš dne 23. t. m. v Italijo.

London, 7. jan. Po vesteh iz Beograda je črnogorski kralj Nikola sprejel jugoslovansko apanažo v znesku 300.000 frankov.

Moskva, 7. jan. Med ujetniki Wranglove armade v Carigradu je izbruhnila kolera. Doselej je bilo 20 smrtnih slučajev.

Pariz, 7. jan. Zaradi spretnih in mukepolnih poizkusov podravnatelja Pasteurjevega zavoda dr. Calmetta se nudi človeštvu blagodejna iznajdba. Tuberkuloza pri živalih je premagana. Dr. Calmetta je izjavil, da je to šele začetek

Pred novimi konflikti v Avstriji.

DUNAJ, 7. jan. (Izv.) V večernih urah je izvedel Vaš poročevalec, da bo kabinet Mayer v prihodnjih dneh odstopil. Najkasneje v sredo bo predložil svojo demisijo avstrijskemu „Nationalratu“.

Dunaj, 7. jan. (Izv.) Komunistična stranka je razvila po vseh velikih obratih med delavstvom živahno agitacijo, da naj odločno odkloni izplačilo davka na dohodke, ki se prične jutri odtegovati. V Fiatovih tvornicah v delavnicah Frost Büssing, v arsenalih, v tvornici Warcialovski, Eisler & Co., v lokomotivni tvornici in v Siemensovih vagonskih tvornicah je delavstvo odločno proti odtegnitvi tega davka pri plačilu. Delavstvo je sprejelo resolucijo, ki odklanja plačilo novega davka brez velikega povišanja mezd. Pričakovati je v Avstriji novih konfliktov.

Radičevci razmišljajo.

Zagreb, 7. jan. (Izv.) Kakor se čuje je odgođena konferenca glavnega odbora Radičeve stranke, ki bi se imela vršiti 8. t. m. do 2. februarja. Dotlej je tudi odgođen prihod Radičevcev v Beograd. V Radičevi stranki se je pojavila jaka struja pod vodstvom dr. Rudolfa Horvata, ki deluje na to, da grede Radičevci čim prej v konstituantu. Radič ima še vedno stalno sestanke s komunisti.

Zagreb, 7. jan. Nocoj je došel v Zagreb naš bivši zunanji minister dr. Ante Trumbić, ki bo imel tukaj posvetovanje z Radičevno stranko glede njenega stališča zaradi sodelovanja v konstituenti.

Komunisti položijo prisego.

Zagreb, 7. jan. „Večer“ poroča iz Beograda, da so komunistični poslanci pripravljani, položiti prisego v konstituenti. Kot protiuslugo pa skušajo izsiliti, da se jim zopet dovoli izdajanje njihovih listov. Beograjsko komunistično vodstvo je nezadovoljno z zagrebskim vodstvom, ki je pregodaj pokazalo obraz in ker ni znalo najti zvez s seljačkimi republikansko čutečimi množicami.

Kongres dalmatinske kmetijske stranke.

Split, 7. januarja. Včeraj je bilo tukaj mnogoštevilno obiskano prvo pokrajinsko zborovanje težaške stranke. Na zborovanju so govorili poslanci Stoič, Džekič, Moskovljevič in Franič, ki so kritizirali delo vladnih strank in razvijali program zemljoradnikov. Poslanec Moskovljevič je naglašal, da je naloga zemljoradničke stranke med drugim tudi ta, da pripravi pot notranjemu, to je duševnemu edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sklenjeno je bilo, da se „Savez težača Dalmacije“ smatra odslej za sestaven del „Saveza zemljoradnika“ v Beogradu. — Dosedanje delovanje poslancev zemljoradničke in težaške stranke je bilo na zborovanju odobreno; zborovalci so se jim zahvalili in jih prosili, naj še nadalje varujejo interese stranke pri sklepanju trgovinskih pogodb z Italijo. Priporočili so jim, naj delujejo na to, da se agrarna reforma radikalno reši.

Naše šolsvo v Prekmurju.

(Pisma naprednega učitelja.)

Gospod urednik! O razmerah v Prekmurju se v našem časopisu malo razpravlja. Verjemite mi, da to ni prav. Prekmurska pokrajina je za Jugoslavijo bogata pridobitev, toda več ali zanj je to zaenkrat le kos zemlje; duša ljudstva pa se še ni spojila z dušo domovine, srce tamkajšnjega naroda še ne bije s srcem našim: Prekmurje je še treba osvoboditi. Vzgoje in šole je treba! Toda, kakršne so razmere v Prekmurju danes, šola ne more v dovoljni meri vršiti svoje plemenitilne naloge. Orisati Vam hočem razmere, pod katerimi se bori naša narodna prosveta za vpliv in zmago med ljudstvom, ki je bilo do sedaj pokoren in poslušen podanik tujih gospodarjev. Videti boste glavne nedostatke in spoznali, da je skrajni čas, da se krene na druga pota.

V Prekmurju imamo dve vrsti šol: državne in verske. Državna šola prizna naša svežega duha nacionalne prosvete in zavednost med prekmursko ljudstvo, verska je ostanek madžarske dobe. Med obema šolama vlada vojno stanje. Tako stopa duhovnik v Prekmurju v opredelje tamkajšnjega nacionalnega vprašanja, nalagajo se šolski upravi posebne naloge, igra učitelj še eminentnejšo vlogo kot pionir nacionalne kulture.

Duhovščina je imela pod ogrsko pravico „mala nebesa“. Madžarski grofi so jo podpirali na vso moč. Zidali so cerkve, lepa župnišča, obdarovali duhovnike z bogatimi polji in prostori, sumari. Župnik „plebanoš“ v Prekmurju je bil (in je še) velik gospod, živel je udobno veleposrestiteljsko življenje, zemljo, v kolikor se mu ni ljubilo se z njo ukvarjati, je dajal v najem. Za protiuslugo pa so „plebanoši“ držali kmeta v božjem strahu, da ga je grof in baron mogel bolje izkoristiti. Te idilične razmere obstajajo deloma še danes, grofi so sicer odšli, ali plebanoši so ostali v vsej svoji „veličini“. Toda zavedajo se, da bo idile malo kmalu konec. Zato se duhovnikom v Prekmurju naša demokratska država ne dopada. Dobro vedo, da bo agrarna reforma razdelila med ubožno ljudstvo tudi vsa odvisna cerkvena posestva in da bo kmalu postal svobodni in od njih neodvisen. Težko in z notranjim odporom je prekmurska duhovščina sprejela Jugoslavijo. Pozneje se je jako ogrevala za „slovensko“ upravo v novi pokrajini. Ne morda radi tega, ker prekmurski duhovni gospodje posebno ljubijo „Kranice“, temveč zato, ker je bila takrat klerikalna stranka v Sloveniji na krmilu in jim je obljubila svoje pokroviteljstvo in potulilo. Simpatije za slovensko upravo imajo torej jako realno podlago.

Po ratifikaciji mirovne pogodbe z Madžarsko je postalo Prekmurje definitivno integralen del naše države. Duhovščina pa je še vedno podrejena zunanjim cerkvenim oblastim, sombatski nadškofu, uradni jezik v župniščih je še vedno madžarski, cerkveni pečati so madžarski. Nadškof je svojim pleba-

našom celo prepovedoval prejemati draginske doklade in nabavne pri-spevke od jugoslovanske države; pa ga zato nič ne kregajo, temveč ponosni so nanj: kak patrijot!

Kmalu po okupaciji je postalo vprašanje podražavljenja „rimsko-katoliških“ šol aktualno. Vlada je bila pripravljena, te šole prevzeti, toda plebanoši so se uprli. Da razumemo zakaj, si moramo predložiti, kaj je bila taka „rimsko-katoliška“ šola.

Predsednik okrajnega šolskega sveta (sveta) je bil župnik (plebanoš) — brez izvolitve. On je definitivno nastavljal učitelje. Kako? Povabil je vse kompetente v cerkev in oni, ki je znal najbolje orglati in peti — je postal „školnik“ — kantor (nadučitelj-voditelj), drugi pa učitelji. Školnik-kantor je bil pred vsem organist in ako je ostalo kaj časa — tudi učitelj. Vse akte, katere je on tiskal, je moral dati podpisati „plebanošu“ in ta je pritisnil na akt še svoj cerkveni pečat. Nadučitelj je bil samo tajnik, popolnoma odvisen od predstojnika. Pouk so imeli od oktobra do maja. Školnik je porabil več časa za orgljanje za pogrebe in druge ceremonije, kakor za pouk; nadomestovali so ga podrejeni učitelji. Pouk je vseh tega silno trpel. Nad 12 let stari otroci niso več obiskovali šole in ako so stariši darovali dva mernika pšnice, potem so smeli ostati otroci že z devetim letom doma. Vtepli so jim v glavo, da otrok ne sme preveč znati, sicer bi znal ponarejati mame. Že v prvem razredu so učili po madžarsko a v drugem razredu otroci niso smeli govoriti med seboj slovensko narečje. Oni ki je bil zasačen, je moral pisati kazeno: „Govori samo madžarski“ 200 do 300krat. Ogrska vlada se ni zmenila za vzgojo otrok; zahtevala je le, da so otroke pomadžarili. Nadzorniki so bili — suspendirani oficirji, ki nikoli drugje niso mogli dobiti službe. Kakšna je bila inspekcija? Gorje onemu učitelju, ki se ni znal „obnašati“. Ako pa je znal takorirati, potem je dobil najboljšo re-de. Šolo si je ogledal samo od znanja. Uradni jezik je bil seveda madžarski. Te navade še danes nočejo opustiti plebanoši in školniki. To je slika stare katoliške šole.

Predstavljajte si učitelja z lepim mestom v Sloveniji. Takoj po zavzetju Prekmurja so prinašali časopisi krasne in vabljive članke, v katerih so povdarjali lepoto, bogastvo in izobilje v Prekmurju. Vsaka šola je imela šest hektarjev zemlje in poleg tega še lepe dnevnice. Marsikateri učitelj je zaprosil za mesto, drugi so bili „pozvani“. Kdor je dobil mesto na državni ali občinski šoli, je dobro zadel. Pozneje, ko je na teh šolah bilo vse zasedeno, so prišle katoliške na vrsto.

Med tistimi, ki so prišli na „rimsko-katoliško“ šolo, sem bil tudi jaz. Povem Vam jutri nekaj o svojem križevem potu, ki ga z menoj vred hodi še mnogo drugih.

Vas X.

Politične beležke

Politika kratke poteze. Tako imenuje dopisnik „Journal de Geneve“ akcijo jugoslovanske vlade proti boljševizmu. Negotovost notranjega položaja, ki si ga je inozemstvo razlagalo iz uspehov komunistov in Radicevcev pri volitvah za konstituantno, je navda-

jala evropsko javnost s strahom, ker komunistična Jugoslavija bila bi jeklen most, preko katerega bi komuni-zem šel v zapadno Evropo. Toda energičen nastop jugoslovanske vlade, uga-rec ob mizo je zadostoval, da se je ta strah pretvoril v nič. Boljševizem je že dokazal, kako nezanesljiv o nje-govi temelji, kako negotovi njegovi sledbeniki. Jugoslovanska vlada si je

z svojo energijo zadobila simpatije in priznanje vseh zapadnih držav, ki bi morale samo posnemati njeno odločnost, katere je imponirala vsemu svetu. Opazke, da se socialni pokreti ne dajo zadušiti s silo, tu niso na mestu, ker boljševizem sam po sebi ni prav noben socialni pokret, ampak samo nezdrav izrastek socializma. Jugoslavija — da si mlada in mogoče še ne ustaljena država — je dokazala s svojo gesto, da je država močnega temelja in trdne notranje organizacije.

— Muslimani — ministar za vero. Iz Sarajeva poročajo, da je izvrševalni odbor Mohamedanske jugoslovanske organizacije poslanskiemu klubu v konstituenti izrekel svoje zaupanje in in nominiral kot ministrske kandidate urednika „Pravde“ hodžo Sahiba efendija Korkuta kot ministra za vero, a za ministra zdravja dr. Karamehmedovića.

— Čudne pojave imenuje beogradska „Politika“ komentare zajedničkarskih in klerikalnih listov o vladini akciji proti komunistom. Tako je imenoval zajedničkarski „Hrvat“ vladino akcijo „Tisino naredbo v Hrvatski“; enako pišejo tudi klerikalni listi. „Politika“ opozarja vlado, da naj proti takim hujšakcem uporabi določbe svoje naredbe, ki govorijo, da se nastopi tudi proti onim, ki bi na hujšakajoč način komentirali njeno naredbo. Zadnji čas je, da se napravi v državi red in to z največjo brezobzirnostjo, to je naloga vlade, ker sicer bo primorana, da v najbližji bodočnosti nastopi proti današnjim hujšakcem z istimi merami, kakor je sedaj proti komunistom.

— Reorganizacija bolgarske vojske. Ukaz o reorganizaciji bolgarske vojske v zmislu mirovne pogodbe je izšel v uradnem listu bolgarske vlade. Po tej novi uredbi izgubi bolgarska svoja vojsko in sme imeti le policijo, žandarmerijo, obmejne trupe, organizirane v obliki milicije, katere stalni kader pa ne sme presegati v nobenem slučaju 25.000 mož.

— Pred demisijo francoske vlade. Pariz, 5. januarja. Presbiri javlja: V parlamentarnih krogih smatrajo za mogočo demisijo kabineta g. Leyguesa. Kabinet bo menda podal ostavko pred sklicanjem parlamenta, tako da se bo nova vlada predstavila parlamentu prihodnji teden. Mogoče je, da bo Leygues zopet pozvan, da sestavi novo vlado. Ako pa bi se mu to ne posrečilo, se imenjuje osebi bivšega predsednika republike Poincaréja in predsednika sedanjega parlamenta.

— Venizelosovi naklepi. Dopisniku korespondence „Radis“ je izjavil bivši grški premijer Venizelos: „Vest, da se mislim vrniti na Grško in stopiti v vlado so popolnoma izmišljene. Domnevam, da bi hotel s svojimi prijatelji sodelovati v Konstantinovi vladi, so za nas vse poniževalna. Vrnem se na Grško samo v slučaju reorganizacije sedanje Grške, kar pa pomenja isto, kot izprememba sedanje državne oblike.“ Isti korespondent je iz Venizelosove okolice zvedel sledeče o njegovih naklepih: Venizelos čaka samo na pripraven trenutek, da povede v Grški energično akcijo in da obnovi — kot v letu 1916. — projekt, da rekonstruira nezavisno državo iz provinc, ki so vedno pripravljene, da se odcepijo od Aten. Izvršitev tega načrta je pa odvisna od položaja na Grškem in končnega stališča zaveznikov.

Dobrovoljski vestnik.

d Jugoslovanskim dobrovoljcem. V zmislu sklepa odbora „Saveza jugoslovanskih dobrovoljcev v Sloveniji“ bo odbor v vsaki sobotni številki „Jutra“ v rubriki „Dobrovoljski vestnik“ objavljati vse vesti in poročila, ki so važna za vsakega dobrovoljca, priobčeval bo vse važne odborne sklepe in uradne razglase, ki se tičejo dobrovoljcev. Za priobčevanje se odbor ni odločil iz nobenih strankarskih ozirov, ampak edino le iz načela, da so dobrovoljci vedno in povsod točno informirani o našem delu in pokretu.

d Agrarna reforma. Glede postopanja zastopnikov „Saveza“ v agrarnih odborih sporoča odbor: glasom odredbe glavnega poverjeničstva za agrarno reformo od dne 15. septembra 1919., št. 1966, se morajo pred vsemi, zlasti v slučajih, ako primanjkuje zemlje, upoštevati pri zakupodbi agrarno-reformnih zemljišč dobri volji in volji, ki so se borili za osvoboditev in ujedinjenje. Dobrovoljski zastopniki naj vsako nepravilnost takoj javijo „Savezu“. — Istočasno se pozivajo vsi okrožni klubi, ki še niso javili zastopnikov v agrarnih odborih, a ki so že izvoljeni, da pošljejo odborom takoj imena istih, da jim odbor pošlje pooblastila.

d Seja vodstva. „Saveza za Slovenijo“ se vrši v nedeljo dne 6. februarja v Ljubljani Okrožni klubi naj pošljejo na sejo vsaj po enega zastopnika iz vsakega političnega okraja v Sloveniji. Seji bo prisostvoval tudi zastopnik Agrarne direkcije v Ljubljani.

d Dobrovoljska banka v Banatu. „Savez dobrovoljcev za Vojvodino“ je ustanovil v Velikem Bečkereku banko pod gornjim imenom z začetnim osnovnim kapitalom pet milijonov kron. Posamezne delnice po 200 kron. Pozivamo dobrovoljce, da po možnosti vzamejo delnice, rok vpisovanja je do dne 15. t.m. Točne informacije daje naš tajnik.

d Nova Otadžbina. Po sklepu centralnega odbora „Saveza jugoslovanskih dobrovoljcev“ je „Nova Otadžbina“ postala uradni organ našega Saveza. Zato bo prinašal vse objave in razglase, kakor tudi informativne članke. Vse dobrovoljce pozivamo, da se naroče na naše skupno glasilo. (Sarajevo, Ferhadija — Stara pošta). Letna

naročnina je 48 kron. Naročnino se pošilja direktno. Obenem pozivljamo dobrovoljce, da pošiljajo poročila glasila Saveza.

d Okrožnim klubom. Odbor poziva vse okrožne klube, da pošiljajo za „Dobrovoljski vestnik“ točna poročila o delovanju klubov, a vse dobrovoljce, da nas vedno informirajo o vseh tekočih zadevah.

Prosveta.

— Iz gledališke pisarne. Gledališki list, ki bo izšel ob priliki gostovanja moskovskega „Umetniškega gledališča“ v razširjeni obliki, bo prinesel slike ustanoviteljev gledališča Stanislavskega in Nemiroviča Dančenka, znamenitega igralca Moskovina v vlogi Carja Fjodora in Višnjevskega v vlogi Boris Gudunova v dramo „Car Fjodor Ivanovič“. S to dramo je stopilo „Umetniško gledališče“ prvič pred občinstvo. Nadalje prinese Gledališki list dva prizora iz „Strička Vanje“ in prizore iz Gorkijevе drame „Na dnu“ ter Tolstojevе drame „Moč teme“. List bo izšel v torek dopoldne. Posamezna številka bo stala 20 K.

— Muzika Dravske divizije. V proslavo 150 letnice Beethovnovеga rojstnega dneva (17. decembra 1770.) bo kapelnik dr. Cerin pri II. simfoničnem koncertu dne 17. t.m. dirigiral Beethovnovо šest simfonijo (pastoralno). Izvajanjem Beethovnovih del je ves svet počastil ta spominski dan, vsaj je Beethoven v instrumentalnih delih najvišji genij, poln plemenitosti in čistote, v tematični zgradbi od nikogar dosežen, resničen klasik, ki v spajanju globoke tragike z navno šaljivostjo v glasbeni zgodovini nima vrstnika.

— Mariborsko gledališče. Mladinska igra Ljudmila Poljančeve „Božične slike“ se ponovi v nedeljo dne 9. t.m. v tretji. Dobiček je namenjen za ustanavljanje knjižnic.

— Koncert za srednješolce. V nedeljo dne 9. t.m. priredi godalni kvartet „Zika“ v veliki dvorani „Uniona“ koncert za srednješolce. Začetek ob deseti uri dopoldne. Svoredi: I. Haydn: d-mol kvartet. II. Mozart B-dur kvartet. III. Beethoven c-mol kvartet. Razlago eskarbi profesor dr. Kozina.

Domače vesti.

Ljubljana, 7. januarja.

• Prestolonaslednik regent Aleksander praznuje pravoslavne božične praznike v Topoli.

• Nesramno reklamno za svoje liste so organizirali klerikalci tudi po Ljubljani. Razne tercijalke hodijo od hiše do hiše, od stanovanja do stanovanja ter vsiljujejo in predrzno priporočajo „katoliške“ liste, češ da so „Slovenec“, „Domoljub“, „Novi čas“ edino pošteni, najboljši in — Bogu dopadljivi listi. Iz krogov naših narodnikov smo dobili že več dopisov, ki se pritožujejo nad nesramnostjo klerikalne propagande. Neka gospa nam piše: Naročniki „Jutra“ svetujemo klerikalni gospodi, da se naj poslužijo dostojne reklame. Če nimajo njihove vsiljive agitatorice drugih dobrih del za prestol Gospodov, jim tudi reklama za klerikalne liste ne bo pomagala. Dolžnost vsakega naprednega človeka pa je, da tako agitatorico njeni predrznosti primerno od-slovi.

• „Revolver na prodaj.“ Naslov v uredništvu „Novega časa“. Tako č-

tamo v zadnji številki „Novega časa“. Najbrže si namerava ta list omisliti nov inventar, ker prodaja starega in izrabljenega iz lasti „Večernega lista“.

• „Jugoslovanska“ legija proti Jugoslaviji. Cela madžarska vojska je razdeljena v tri velike kategorije: na madžarsko narodno vojsko, na legijo in na odrede ali skupine. Legije so tri in sicer „jugoslovanska“, avstrijsko-nemška in ona zapadne Madžarske. Nas zanima zlasti „jugoslovanska“ legija. Sestavljena je iz starih častnikov in pripadnikov vojske bivše avstroogrške monarhije, zlasti iz častnikov starih hrvatskih regimentov in Bošnjakov, ki še vedno prisegajo na Habsburgovce. Cela ta legija je nameščena ob mejah Jugoslavije, a njen komandant je major Glogovac, vitez reda Marije Terezije. Njena naloga je izključno po-

FRANK HELLER:

Prigode gospoda Collina.

Roman.

(Prevod iz švedščine. F. J.)

„To veselje mi sicer privoščim. Ko vsa bila sredi igre in je stari tudi še na desno in levo delil svoje opazke in šale, ga je nenkrat prijel najhujši kašelj, kar sem jih kdaj slišal. Mislili smo, da bo na mestu izdihnil. Kar metalo ga je po naslanjaču sem in tja, roke je tiščal pred obraz, in komaj mu je nekoliko odleglo in je baš sigaje lovil sapo, ga je že popadla zopet iznova in zdelo se je, da še hujše. Nečak je seveda storil, kar je bilo v njegovi moči, mi drugi ljudi, čeprav nismo prav vedeli, kaj naj storimo. Končno je kašelj nekoliko ponehal in ubogi stari je omahnil svoj vzrok v naslanjač in zmečkal svoj robec v roki. Oči so kar ugašale in robec je bil poln krvi. Končno se je nečak otresel strahu in je stewartu, ki je prišel na pomoč, zaklical: „Takoj pripravite bolniško sobo, to že ne gre, da bi moj stric še dalje ostal na nogah.“ — „Pa ne, ne, ne“, je mrmral bolni stari, „to vendar ne gre, saj bo že bolje, le ne delajte si nepravil zaradi mene, stewart!“

Ta pa, ki je ravno tako zaljubljen v dobrega starca, kakor vsa ladja, je že odhitel, da izvrši nekakovo željo, in pol ure kasneje so starca skrbno položili v posteljo v doktorjevi sobi, poleg blaginje. Ko smo doktorju razlagali, kako hud je bil napad kašlja, mu seveda ni bilo prijetno in hotel je starega preiskati, toda on in nečak sta se branila. „Saj nima zmisla, doktor, verujte mi,“ je rekel stari. „Meni ne pomore noben zdravnik več. Ali ozdravim nekoliko na Malti, v dobrem zraku, ali pa ... naj položim pred božjim stolom račun za življenje, katero mi je daroval. Pa hvala za Vašo prijaznost, doktor!“ Doktor je mračno prikimal, ker si je rekel, da ima stari seveda prav, in edino, kar mu je preostajalo, je še bilo, da obdrži starega pri življenju, dokler ne pristane na La Vallette. Dal mu je neka pomirljiva zdravila in naprosil je kapitana Selbyja, da je ukazal, da morajo biti vsi kolikor mogoče mirni na krovu nad starčevе glavo, potniki in mornarji. In res je sedaj prepovedano, da bi kdo s hojo ali kako drugače motil starega bolnika. Doktor sam ga obišče le dva-ali trikrat na dan, da pogleda, ali stari še živi in da mu da pomirjevalne praške. Nečak pa je noč in dan pri njem.

Da, ubogi bolni pastor, če bi ti vedel, kako si prekrizal vse moje načrte, ki sem jih imel z ozirom na nek zabojo, ki se nahaja v kapitanovu skladišču poleg tvoje bolniške sobe! Ko ležiš v postelji in se boriš s smrtjo, se ti niti ne sanja, da se nahaja v sobi poleg tebe stotisoč funtov v zlatu, kar zadostuje, da zagotovi za vse življenje eksistenco meni in še nekaterim drugim... In ta denar je spravljen v navadnem zaboju, ki leži poleg tvojega nagrobnega spomenika. Bojim se, zelo bojim, da je tvoj nagrobni spomenik kamen na grob mojih nad!

24. oktobra. Nekaj kasneje. — Zopet sem pri pisarstvu. Kaj naj sicer počnem?

Pristali smo v Gibraltaru in ga dve uri kasneje zopet zapustili. Vreme je postalo milejše in mirnejše, odkar smo prispeli v Sredozemsko morje. Solnce je sijalo ves dan in solnčni zaton, — to je bilo nekaj med najlepšim, kar sem doslej videl. Moral sem misliti na nekatere neumrjote vročice pesnika Browninga. Veliki zlati, rdeči in baržunasti valovi so pljuskali ob čeri, bilo je kakor vulkanski izbruh raznih barv, kakor ... toda izgubljam se v sanjarije o prirodi, in to ne spada niti v vlogo, ki jo sedaj glumim, ne spada k anglo-

škemu plemiču z dežele in posestniku, niu v vlogo, ki je moja prava, ne spada v značaj pustolovca in sovražnika človeške družbe, ki se nahaja baš sedaj na lovu za stotisoč funti v zlatu...

No da, ali je ta sentimentalnost primerna mojemu vlogam, je končno vsejedno. Zdi se mi, da je moja sedanja najbolj skržena od vseh, kar sem jih glumil v svojem dokaj nemirnem življenju. Niti za korak se nisem približal svojemu cilju. V bližini pastoreve bolniške postelje in njegove sobe mora biti vse tako tiho in mirno, da so ukazali celo nočni straži, naj se drži na drugem koncu koridorja, da ne moti bolnika s svojimi težkimi koraki. Danes popoldne je pastorev nečak prišel za malo časa na krov. Izgledal je blede in utrujen in na licih se mu je videla hektična rudečica. Iz uljudnosti sem ga vprašal po pastoru, — mnogo nisem mogel govoriti z njim, ker so ga dame oblegale, kakor čebele med. Stisnil mi je roko in zamrmral nekaj nerazumljivega, potem je odšel naglo zopet doli k svojemu bolnemu stricu.

Kapitan Selby je danes popoldne obiskal bolnika in ostal pri njem četrtr ure. Ko se je zopet vrnil na krov, so se mu blestele v očeh velike solze, da zares stari ozareli morski kit je

plakal. Videl je, da ga gledam začudeno in je stopil k meni. „Da, gospod, je rekel, plakal sem in bogme ni me sram teh solza, gospod. Ta mož je svetnik, zares, svetnik, in če kdo trdi kaj drugega, mu ...“ Stavka ni končal, marveč je odšel na kapitanški mostič. Moj bog, saj ne trdim nič! Iz vsega srca soglašam! Pa če je tudi pastor svetnik, so vendar na svetu trenutki, ko ti je lahko svetnik močno napoti. Na primer, če prežiš na stotisoč funtov v zlatu in če se omenjeni svetnik nahaja bolan v sobi zraven tega zlata...

25. oktober, ali 26., saj res že ne vem, kateri dan je. — Ne, res ne vem več, in ne vem, ali sem še pri zdravi pameti, ali ne več, ali spim ali bdim in kje imam glavo! Videl sem duha, in če ni bil duh, potem imam delirij. Roka se mi trese, da jedva pišem, in pišem samo zato, da se pomirim, ker mi je whisky pošel.

Nocoj sem se zopet srečal z G.-om, in to je bil pričetek mojih doživljanj. Od svojega prvega srečanja G.-a nisem več videl. Danes je bil na možnosti še bolj rezek in neprijeten, nego zadnjič. Prišel je naravnost proti meni, ne da bi se brigal, ali naju kdo vidi ali ne, in me nahrulil: „Lepo potovanje za zabavo, kaj ne“, je prišel. (Dalje prihodnjic.)

„Hudožestveni teatr“.

Člari moskovskega Hudožestvenega (Umetniškega) teatra so prispeli preko Carigrada in Sofije v Jugoslavijo. Igrali so dalj časa v Beogradu in Zagrebu. Njihov uspeh je bil tako velik, da nedostaja skoraj besedi, ga popisati. Leta 1909. so ruski umetniki prvič potovali po Evropi. Tedanja turneja moskovskega umetniškega gledališča je bil pravi trijumf ruske dramatične šole, ki je kazala nova pota. Igrali so Čehova „Striček Vanja“, Gorkoga „Na dnu“ in Tolslega „Smrt carja Tjedorja Ivanoviča“. Nekaj tedanjih igralcev je še med družbo, ki pride te dni v Ljubljano. Ruska dramatična umetnost ima slavne tradicije. Znano je, da se je že za carice Katarine (1752.

do 1796.) povzpelo rusko gledališče na visoko stopinjo, ki je bila sporaj enaka tedanjemu francoskemu nivoju. Ob tem času se pojavijo že prvi ruski dramatik (Heraskov, Tjovizin) in prvi slavni igralci (Vollov). Poslej se je gledališče na Ruskem razvijalo s krepko silo: Puštin rni je dal svojega „Borisa Godmora“, Gogolj svojega „Revizorja“ in za njima je prišel Ostrovskij. Vsi večji ruski pisatelji so se skušali tudi v drami: Turgenjev, Tolstoj, Gorkij, Andrejev Čehov itd. Kakor je ruski realistični roman šel svojo pot — tako tudi ruska drama in ruska dramatična umetnost. In kakor so v prvem dosegle Rusi svetovno prvenstvo, tako so tudi v drami podali nekaj povsem svojega. Zato se je pod Stanislavskim razvila nova ruska dramatična

šola, ki je zavržla mnogo starih gledaliških tradicij. „Hudožestveni teatr“ je nositelj te umetnosti. Kako pa je bila ruska g' tališka umetnost sploh na v. ot. stopinji, nam kaže to, da igrajo danes ruske igralske družbe v Berlinu, v Parizu, v New-Yorku, v Pragi in po drugih velikih mestih. Sila njih dramatične umetnosti je tako velika, da igrajo tudi pred publiko, ki ne razume rusko. Nam je torej njih umetnost tudi po besedi bolj doctopna.

Sedanja družba „Hudožestvenega teatra“ ima sledeče člane: M. I. Germanova, V. M. Gre*, O. L. Kr-p-er-Cehova (vdova po pisatelja Čehovu) E. F. Krasnopoljska, V. G. Orlova, E. F. Skuljska, J. G. Aleksandrov, A. S. Astahov, P. A. Tarkhanov, Kačalov, N. O. Masaliti-

nov, P. A. Pavlov, M. M. Tarkonov, P. E. Sahov. Predsednik družbe je Bersenjev, vodja rpravi pa gosp. dr. Leonidov. — Kotume i. dr. ima družba s seboj. Kake uspehe je imela družba v Sofiji se vidi iz tega, da je bilo v dogovoru le 5 predstav, pozneje pa se je igralo 22 predstav. Repertoar je bil sledeči: Čehov: Višnjev vrt, Striček Vanja, Tri sestre. — Ostrovskij: Kjer je voz modrosti, tam je dvoje neumnosti. — Dostojevski: Bratje Karamazovi, (dva večera). — Knut Hamsun: Pred carskimi vrati, — Surgučev: Jesenske gosli — in literaren večer. Bolgarski listi so bili polni hvale, car Boris je odlikoval 8 igralcev, umetniki so priredili banket, bolgarski igralci so posvetili gostom vso pozornost. Na prvi predstavi je

St. Kirov pozdravil goste na odru, kot učitelje Evrope. Zadnja predstava je bila prava manifestacija. Občinstvo je obdarovalo igralce z venci. Odhod iz Sofije je bil veličasten. Delegat igralcev Popov je spremlil Ruse do srbske meje. Enako zmagovalje je bilo v Beogradu in v Zagrebu. V Beogradu je sicer še neurejeno gledališče onemogočilo scenično popolnost — zato pa je Zagreb te dni plaval v pravem navdušenju za rusko dramatično umetnost.

Naravno je, da je gostovanje ruskih igralcev drago — mislimo pa, da bo tudi Ljubljana pokazala, da zna ceniti rusko umetnost.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Naročajte dnevnik „Jutra“!

Učenka se išče

pridna in poštena, iz dobro b'le, v trgovino z mešanim blagom pri Antonu Verblou, Sevnica ob Savi. 1 3-3

Vodovodne cevi

* premeru po 4/4 in 5/4 cale uščaja, dokler naloga traja, mnogo pod dnevno ceno, terdika J. Razboršek, Šmartno pri Ljutiji.

Več kolporterjev

sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Naprodaj

nov umetni valjčni mlin

z bistriško vodno močjo, gosp. darskim poslojem ter zraven spadajoče zemljišče. — Mlin se proda prostovoljno radi smrti gospodarja. — Polzve se pri lastnici Marji Rihtar, Studa, pošti Domžale, ali v Ljubljani pri Fr. Ravnikar, Linhartova ul. 25.

Popolnoma izvežbano stenografino in strojepisko

sprejme takoj 20 2-1
pisarna dr. Otona Fetticha.

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino
„pri Zlati lopati“
(prej Hamerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
147 nasproti križevniške cerkve. 26-17

Gradbeno podjetje ing. Dukić in drug

Ljubljana, Resljeva cesta 9
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

ČEVLI

za debelo in na drobno, vse vrste moški, ženski in otroški, delavski kakor tudi naj-
boljše vse vrste po najnižjih dnevnik
cenah se dobijo pri znani trdki

ALEKSANDER OBLAT,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.
Vodi se pošilja po povzetju po vsem kraljestvu.

Fran Tomše-Savskiđol

kapetan in adjutant
dravškega artilerijskega polka

Mara Tomše-Savskiđol

voj. Šavnik

poročena.

D Ljubljani, 8 dne januarja 1921.

Namesto posebnega obvestila.

Vestne raznašalce, oziroma raznašalke

za novo ustanovljene okraje sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Centralna nakupovalnica

starega železa

d. z o. z.

s sedežem v Ljubljani, Bospovetska cesta 1 (fran Stupica).

Družba kupuje staro železo vseh vrst ter plačuje najvišje cene. Opozorjamo p. n. občinstvo, da od 1. novembra t. l. kupujejo tvornice staro železo samo potom naše centrale.

14 3-3

Pozor, si. občinstvo!

Oglejte si razstavo fino izdelanih, v izložbi gosp. J. Gričarja v Ljubljani, Selenburgova ulica, se nahajajočih čevljev. Delo iz najfinjšega umja na roko po donajak h vzorcih. 634 8-7

M. PETERNEL, čevljarski mojster

Celovška cesta št. 89
v salona znane gostilne Vodnik.

Mirna stranka

dve osebi iz boji h krogov, išče enosobno stanovanje s kuhinjo ali vsaj nemebljovane sobe. Vseled družinskih razmer zadeva najna in s priporoča blagohotnemu vpoštevanju. Anončni in inform. zav. Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 19 2-1

Nervozni, oslabei

slabokrvni odrasli in otroci
dosežejo vedno krepčilo
z uporabo železnatega vina lekarnarja Piccolija v Ljubljani. 25-18

Za 50letnico Jenkove smrti je priredila Tiskovna zadruga III. izdajo 65 19

Simon Jenkovih pesmi,

ki jih je nanovo uredil dr. Joža Glonar.

Knjige velja broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti pripor. K 180 več.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Gramofone, plošče, godbene avtomate, igle, peresa, posamezne dele
edino pri trdki 563 45-5

A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.

Mehanična delavnica za vsa popravila in druge precizne mehanike.

Jadranska montanska družba

Brzjaviti „Montana“. d. z o. z. Telefon št. 9.

Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)

Prodaja in kupuje Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse indu-
strijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko
na debelo: Import. in kemijsko stroko. Eksport.

RUDOLF PEVEC

trgovec v Mozirju

namenjaj, da sem otvoril svojo podružnico v Beški v Sremu v bližini Beograda in Novoga sada ter bom mogel najkulantneje ter po najnižji dnevni cenil postreči vse Slovenije s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstne moko, slanino, mastjo, svinjami, s karlovaškim in banatskim vinom. Naročila naj se pošiljajo naravnost na trdko Rudolf Pevec v Beški v Sremu. — Brzjaviti: Pevec, Beška-Srem.

Nakupoval bom direktno od kmetov ter bom mogel konkurirati v vsako drugo trdko. Obenem se bodo tamk-j prodajale deske, les in drogl. Slovenecem se bodo brezplačno dajale eventualne informacije.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

385 26-7

Rudolf Pevec.

Pivovarna „UNION“

Telefon št. 311. Brzjavni naslov: Pivovarna, Ljubljana.

Ljubljana-Spodnja Šiška

priporoča svoje izborno pivo v sodnih in steklenikah. Dobe se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska piča zelo priporočljive. 43 52-20

: Jadranska banka :

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Zršt, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.